RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

nr. 267.569 van 9 september 2026
in de zaak A. 249.036/IX-11.049

In zake: XXXX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Saskia Nédée
kantoor houdend te 2640 Mortsel
Eduard Arsenstraat 167
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW IGNATIAANSE SCHOLEN ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Christophe Coen en Liesbeth Van der Straten
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 210 A bus 10
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp

1. De vordering, ingesteld op 31 augustus 2026, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw Ignatiaanse Scholen Antwerpen van 23 augustus 2026 waarbij het aan verzoekster toegekende oriënteringsattest B met clausulering, wordt gehandhaafd.

In fine van het verzoekschrift wordt gevraagd om "[b]ij wijze van voorlopige maatregel, de verwerende partij te bevelen om [verzoekster] met ingang van 1 september 2026 voorlopig in te schrijven en haar onverkort toe te laten tot de lessen van het 5de middelbaar (eerste jaar van de 3de graad) in de studierichting Humane Wetenschappen".

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij beschikking van 31 augustus 2026 werd, in samenspraak met het aangeduide lid van het auditoraat, de procedurekalender vastgesteld.

De verwerende partij heeft een nota met opmerkingen en een administratief dossier ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 september 2026, om 11.00 uur.

Staatsraad Jurgen Neuts heeft verslag uitgebracht.

De verzoekende partij, haar moeder, advocaat Saskia Nédée, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Liesbeth Van der Straten, die tevens *loco* advocaat Christophe Coen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Daniël Plas heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2025-2026 leerling in het tweede leerjaar van de tweede graad Latijn, optie wetenschappen-wiskunde, in het Onze-Lieve-Vrouwecollege Plus te Antwerpen, waarvan de verwerende partij het schoolbestuur is.

3.2. Op het einde van het schooljaar behaalt verzoekster een jaartotaal van 48%. Zij laat jaartekorten optekenen voor Frans (43%), fysica (38%), aardrijkskunde (43%), chemie (33%) en wiskunde (19%).

De klassenraad beslist om aan verzoekster een oriënteringsattest B toe te kennen met clausulering voor de aso-studierichtingen economie-moderne talen, economie-wiskunde, Grieks-Latijn, Grieks-wiskunde, humane wetenschappen, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen, Latijn-wiskunde, moderne talen, moderne talen-wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie, sportwetenschappen, topsport-economie, topsport-wetenschappen, wetenschappen-wiskunde en Yeshiva; ook voor de tso-studierichting biotechnologische en chemische STEM-wetenschappen. In zijn motivering verwijst de klassenraad naar de jaartekorten en de onvoldoendes die verzoekster behaalde tijdens de examenreeks van juni voor fysica (37%), aardrijkskunde (41%), chemie (27%), wiskunde (32%) en geschiedenis (48%). Toegelicht wordt:

> "Deze zwakke resultaten wijzen erop […] dat bij het verwerken van grote gehelen het inzicht in de leerstof onvoldoende aanwezig is om met kans op slagen door te stromen naar een theoretische leerweg.
> De klassenraad werd grondig ingelicht over de psychologische problemen waarmee je het afgelopen jaar geconfronteerd werd en de aanwezigheid van een medische problematiek.
> Op jaarbasis behaal je een totaalpercentage van 48%. De klassenraad heeft opgemerkt dat je in het tweede semester een vooruitgang hebt gemaakt naar 50%, maar het totaaltekort op jaarbasis en de nipte score van 50% in het tweede semester onderstrepen dat je de leerplandoelstellingen onvoldoende en in al te beperkte mate hebt behaald om met kans op slagen door te stromen naar een vijfde jaar in de richtingen die met dit attest geclausuleerd worden."

3.3. Overleg met de directeur leidt tot een nieuwe bijeenkomst van de klassenraad. Die laatste bevestigt op 6 juli 2026 zijn eerdere beslissing. De motivering van die beslissing luidt als volgt:

> "◦ wat betreft de algemene argumentatie van [de moeder van verzoekster]:
> De klassenraad is uitvoerig ingelicht en bevraagd over de twee fundamentele elementen die [de moeder van verzoekster] aanbracht, zowel in het gesprek van 5 juni als in het gesprek van 3 juli, nl.
> ◦ de emotionele problematiek die vooral speelde vanaf september 2025 (met een beginfase in juni 2025) en die ongeveer liep tot het einde van het eerste trimester;
> ◦ de medische problematiek, die startte in het eerste jaar van de humaniora en die vooral een rol speelde in de loop van het tweede semester van het vierde jaar.
> Sinds het paasrapport kwam [de moeder van verzoekster] meermaals naar school op gesprek om beide aspecten toe te lichten:
> ◦ tijdens de oudercontacten in april was er een informeel contact met [EV], directie onderwijs;
> ◦ naar aanleiding van de oudercontacten was er op 30 april een uitvoerig gesprek met de directeur [HB];
> ◦ op 11 mei volgde een zeer uitvoerig telefoongesprek met de leerlingbegeleider [JD];
> ◦ op 5 juni was er een uitgebreid gesprek met de directie, nl. algemeen directeur [CV] en directeur onderwijs [EV];
> ◦ op 29 juni was er gedurende een uur een oudercontact met [CV] en [EV] naar aanleiding van de attestering
> ◦ op vrijdag 3 juli was er van 9 tot 12 uur een formeel gesprek met [CV] en [EV].
> De emotionele problematiek is op de klassenraad van 24 juni reeds toegelicht door de betrokken leerlingbegeleider [JD] die aanwezig was op de deliberatie; de medische problematiek is tijdens de deliberatie van 24 juni ook toegelicht door de directie onderwijs vanuit het verslag van 5 juni; het medisch attest is op vraag van de klassenraad ook geciteerd. Deze bespreking is vermeld in de motivatie van het B-attest. In de klassenraad van 6 juli is deze problematiek hernomen vanuit het verslag van het gesprek van 3 juli; de klassenraad ziet geen nieuw element in het medisch dossier dat kan leiden tot een wijziging in de attestering. [Verzoeksters moeder] stelt in het gesprek van 3 juli dat het B-attest onverwacht als een verrassing kwam: dit staat echter haaks op:
> - de rapportcommentaren zowel op het einde van het derde jaar (3Lw – juni 2025) als bij het kerstrapport (4Lww – december 2025)
> - ook de talloze gesprekken vanaf het paasrapport zijn een duidelijke indicator van het tegendeel.
> ◦ Wat betreft de medische problematiek:

✓ Tijdens het gesprek van 5 juni is deze problematiek toegelicht met als kernelementen:
- De symptomen begonnen in de loop van het eerste jaar humaniora;
- [Verzoekster] werd gediagnosticeerd in de loop van het tweede jaar humaniora en volgde een behandeling;
- De behandeling liep fout in de loop van het derde jaar humaniora;
- Deze medische fout werd ontdekt in de loop van het vierde jaar. De communicatie hierover kreeg [verzoekster] in de loop van november: dit had een sterke impact op haar welbevinden.

✓ De specialist gaf [verzoekster] het advies om psychologische ondersteuning te zoeken naar aanleiding van deze communicatie. [Verzoekster] ging niet in op het advies van de behandelende specialist voor psychologische hulp.

✓ Het was ook een bewuste keuze om over de medische situatie niet te communiceren naar de school toe tot april 2026 in het vierde jaar. De klassenraad kan enkel betreuren dat de communicatie over de medische problematiek niet vroeger is gebeurd; de klassenraad kan begrip opbrengen voor het feit dat deze medische situatie een impact heeft gehad op [verzoekster] en dat er een element van privacy is, maar geeft ook aan dat er ondersteuningskansen zijn verloren gegaan doordat de klassenraad gedurende drie jaar hierover niet werd ingelicht.

◦ wat betreft de emotionele problematiek:

De klassenraad reconstrueerde op basis van de informatie uit het LVS het betreffende traject.

✓ Reeds in september meldde de leerkracht biologie dat ze ongerust was over het welbevinden van [verzoekster]; de leerkracht Latijn speelde dit verder door aan de leerlingbegeleider [JD]. [JD] nodigde [verzoekster] reeds in september uit om te polsen naar haar welbevinden: [verzoekster] stelde zich toen zelfs een beetje verontwaardigd op dat ze voor een gesprek werd uitgenodigd en verzekerde dat er niets aan de hand was. Ze wees verdere hulp of ondersteuning op dat ogenblik af. Het gesprek wordt afgesloten met de afspraak dat [verzoekster] contact kon opnemen als ze er nood aan had.

✓ In november 2025 volgde een uitgebreid telefonisch gesprek van [verzoeksters moeder] met de leerlingbegeleider [JD] naar aanleiding van het oudercontact en de dramatische resultaten van [verzoekster]. Op dat ogenblik werd de pestproblematiek die [verzoekster] ervaarde uitgebreid toegelicht. [JD] besprak op dat ogenblik met [de moeder van verzoekster] de mogelijkheid van een sociale lunch. Er volgde een gesprek met [verzoekster] waarin ze wel degelijk aangaf dat ze zich slecht voelde in de klas, maar ze wou absoluut niet ingaan op het voorstel voor een sociale lunch. Ze vroeg om het zo te laten en wou ook geen verdere gesprekken. Aangezien er geen hulpvraag was, kon de leerlingbegeleider [JD] niet verder werken. De leerkrachten merkten ook dat de vriendschap met [M] in die periode sterker werd; ook de komst van een nieuwe leerling in de klasgroep na Kerst zorgde voor een andere dynamiek.

✓ In januari nodigde de leerlingbegeleider [JD] [verzoekster] opnieuw uit, ditmaal naar aanleiding van haar bijzonder slechte resultaten. [Verzoekster] gaf aan erg hard gewerkt te hebben. Ze zei dat de leerstof te moeilijk was. Ze gaf echter wel aan dat het sociaal goed ging en dat het goed liep met de vriendinnen. Ook in dit gesprek kwam er geen hulpvraag.

✓ In april en mei werkte Antwerpen Plus een klastraject uit voor een andere leerling uit 4Lww. Vanuit hun expertise vroegen we ook aandacht voor de situatie van [verzoekster]. Op basis van hun professionele observatie meldden zij dat er geen sprake was van een zichtbare pestproblematiek.

✓ Het effectieve traject van [verzoekster] binnen de zorgverlening van de school strookt dus niet helemaal met de beeldvorming uit het gesprek van 3 juli waarbij werd gesteld dat de leerlingbegeleider slechts eenmalig contact had gehad en had nagelaten de sociale lunch te organiseren: dat gebeurde op expliciete vraag van [verzoekster]; het voorgestelde klastraject is opgenomen door de ondersteuner van het leersteuncentrum.

✓ Verschillende leerkrachten geven aan dat de socio-emotionele problematiek ongetwijfeld heeft gespeeld bij de start van het schooljaar, maar dat na de herfstvakantie [verzoekster] niet langer alleen was in de klasgroep. Na Kerst was dit zeker geen bepalende factor meer. De leerkracht CAV vermeldt ook expliciet dat [verzoekster] wel degelijk betrokken was bij een groepswerk en dat dit vlot verliep.

✓ Het socio-emotionele aspect wordt dan ook door de klassenraad niet weerhouden als argument om [verzoekster] toegang te verlenen tot het volgende jaar van het algemeen secundair onderwijs.

Dat [verzoekster] een moeilijk jaar achter de rug heeft enerzijds door de socio-emotionele problematiek anderzijds door de medische problematiek wordt door de klassenraad niet betwist. De deliberatievraag is echter op basis van het globale dossier van de leerling of [verzoekster] in voldoende mate de leerplandoelstellingen van de tweede graad heeft behaald om met kans op slagen de derde graad aan te vatten.

Volgende elementen uit het globale dossier spelen hierbij ook een rol:

◦ het totaalbeeld: een tekort op jaarbasis

[Verzoekster] behaalt op jaarbasis een totaalscore van 48%. Er is een positieve evolutie van het eerste semester (43%) naar het tweede semester (50%), maar als totaalscore blijft dit onvoldoende.

[De moeder van verzoekster] stelt dat [verzoekster] over de nodige capaciteiten beschikt om in het vijfde jaar aso te starten. Het jaartekort van het vierde jaar is echter niet occasioneel en enkel toe te schrijven aan een gebrek aan concentratie vanuit de socio-emotionele en medische toestand. Het jaartekort ligt ook, net als de vaktekorten in lijn met de vorige resultaten, bijvoorbeeld in het derde jaar behaalt [verzoekster] op jaarbasis 62 procent met drie jaartekorten.

Bovendien gaat het in het vierde jaar om bijzonder zware tekorten:

- Frans 43%
- Fysica 38%
- Aardrijkskunde 43%

- Chemie 33%
- Wiskunde 19%
Zo behaalt [verzoekster] op jaarbasis 200 tekortpunten (= aantal percentages van het tekort vermenigvuldigd met het aantal lesuren, als indicator van het gewicht van het vak en de diepte van het tekort). Een tekort van 200 punten is uitzonderlijk (ter vergelijking: in het vijfde jaar leidt een tekort van 50 punten vaak tot een C-attestering).
Deze scores maken duidelijk dat [verzoekster] de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate heeft bereikt om met kans op slagen door te kunnen stromen naar de derde graad binnen het aso. Dat de socio-emotionele problemen en de medische problematiek hier een aandeel kan gehad hebben, is mogelijk, maar het is vooral duidelijk dat [verzoekster] noch over de kennis noch over de competenties beschikt om het vijfde jaar Latijn-moderne talen aan te vatten.
◦ De verwerking van grote gehelen
Binnen de derde graad van algemeen secundair onderwijs is het verwerken van grotere gehelen een essentiële vaardigheid.
Reeds in de eerste graad verwijst de klassenraad regelmatig op de problematische verwerking van grote gehelen:
bv. oudercontact – pasen 2024
In deze context krijgt [verzoekster] tweemaal het aanbod om deel te nemen aan de leerklas; dit aanbod gebeurt vanuit de klassenraad expliciet met de motivatie dat [verzoekster] ondersteuning nodig heeft om grote gehelen te leren verwerken: [verzoekster] gaat niet in op dit aanbod.
De problemen met het verwerken van grote gehelen vertalen zich in de eerste graad in een groot verschil tussen het cijfer dagelijks werk en examen bij bepaalde hoofdvakken. Dit verklaart waarschijnlijk ook waarom de klassenraad zijn advies tot leerklas formuleerde.
In de mail van 12 mei 2026 vermeldt [verzoeksters moeder] zelf:
‘De moeilijkheid situeert zich vooral bij het zelfstandig verwerken en studeren van grotere gehelen.’
In de tweede graad zijn er elke examenreeks verschillende tekorten
- In het derde jaar
◦ Kerst: aar (35%) – fys (33%) – wis (33%)
◦ Pasen: Lat (44%) – wis (31%)
◦ Juni: Lat (48%) – aar (48%) en nipte scores voor Fra (50%) – bio (50%) – wis (50%)
- In het vierde jaar:
◦ Kerst: Lat (37%) – Fra (27%) – aar (33%) – che (31%) – fys (37%) – wis (14%)
◦ Pasen: fys (38%) – wis (23%)
◦ Juni: fys (37%) – aar (41%) – che (27%) – wis (32%) – ges (48%)
Deze examencijfers tonen duidelijk hardnekkige vaktekorten die hun oorsprong reeds hebben in het eerste trimester van het derde jaar: ook in het eerste en tweede jaar zijn er tekorten tijdens de examenreeksen.

Dit toont aan dat [verzoekster], los van het concentratieverlies omwille van de socio-emotionele en medische problematiek, moeite heeft met het verwerken van grote gehelen.
Eenzelfde gegeven is ook merkbaar bij de verschillende vakken waarvoor er een tekort op jaarbasis is op het einde van het vierde jaar: dit tekort is niet onaangekondigd en het is ook geen nieuw gegeven in het vierde jaar dat enkel te wijten is aan de socio-emotionele moeilijkheden, maar de tekorten liggen in lijn met de resultaten van het derde jaar en zelfs van de eerste graad.
◦ Het vaktekort aardrijkskunde
Voor het vak aardrijkskunde behaalt [verzoekster] reeds in het eerste jaar problematische cijfers. Het onderstaande cijferoverzicht toont aan dat de moeilijkheden toenemen naarmate de omvang van de leerstof toeneemt (in het eerste jaar gaat het om twee lesuren aardrijkskunde, in het tweede jaar één lesuur) en de complexiteit van de leerstof groeit. Dit vak behoort tot de basisvorming binnen het algemeen secundair onderwijs.
[…]
Voor de tweede graad behaalt [verzoekster] verschillende leerplandoelen niet. De leerkracht aardrijkskunde stipt o.a. volgende problemen aan: verschil lengte- en breedteligging, werken met de atlas, determineren klimatogram en breukschalen.
◦ Het vaktekort wiskunde
Reeds in het eerste jaar krijgt [verzoekster] een vakantietaak wiskunde omdat het stroef loopt op bepaalde vlakken: zo heeft [verzoekster] in het eerste jaar een tekort in het derde trimester zowel voor dagelijks werk als voor het examen.
Bij de start van het derde jaar en een keuze voor de richting Latijn met optie wiskunde-wetenschappen loopt het al snel fout. Het is duidelijk dat het pakket met cesuurdoelen niet aansluit bij het studieprofiel van [verzoekster].
Op het einde van het schooljaar geeft de klassenraad [verzoekster] expliciet het advies om niet te kiezen voor een richting met cesuurdoelen wiskunde: zij behaalt immers op haar examens wiskunde in het derde jaar 33% bij Kerst, 31% bij Pasen en 41% in juni: het is duidelijk dat [verzoekster] hier een structurele achterstand in wiskunde heeft opgebouwd.
Deze leerachterstand wordt bevestigd in het vierde jaar: in het eerste semester behaalt [verzoekster] 15% in totaal voor het vak wiskunde. Het advies van de klassenraad is dan ook duidelijk: ‘het is belangrijk dat je nu voor jezelf nagaat in welke mate je je effectief en volgehouden hebt ingezet voor deze examenperiode. Indien je het gevoel hebt dat je wel degelijk hard hebt gewerkt, adviseert de klassenraad om nu al op zoek te gaan naar een domeingebonden doorstroomrichting die beter aansluit bij jouw interesses en sterktes, en een overstap in die richting te maken. Indien je echter vaststelt dat je inzet of studiemethode tekortschoten, raden we aan om het advies van juni te volgen en de overstap naar 4Lt te maken. Zo kan je in januari voor een aantal vakken met een propere lei herbeginnen.’

[Verzoekster] kiest ervoor om de overstap niet te maken: de achterstand voor wiskunde geraakt dan ook niet bijgewerkt aangezien [verzoekster] in een richting zit waar het niveau wiskunde allang niet meer aansluit bij haar competenties: de leerachterstand is structureel.
De achterstand van [verzoekster] binnen het vak wiskunde wordt zo alleen maar groter: de vraag is ook of de keuze voor het zwaarste pakket wiskunde haar niet geschaad heeft: door het hoge niveau heeft ze immers nooit de kans gehad om de basis grondig te verwerven. Zo stipt de leerkracht wiskunde aan dat [verzoekster] in het vierde jaar de leerstof rond gehele getallen (met sommen als 2-5 = -3 met een negatieve uitkomst) niet beheerst.
Wanneer [verzoekster] op het einde van het vierde jaar 19% in totaal behaalt voor wiskunde, betekent dit ook dat ze niet de leerplandoelstellingen heeft behaald die nodig zijn om te kunnen doorstromen naar richtingen in de derde graad met het basisleerplan wiskunde: ze behaalt immers geen enkel leerplandoel in het eerste en tweede trimester terwijl bijvoorbeeld de leerstof m.b.t. tweedegraadsfuncties en -vergelijkingen van belang is in elke richting van de derde graad aso (het enige slaagcijfer van 50% op een onderdeel wiskunde betreft een cesuurleerplandoel dat geen verband houdt met het basisleerplan wiskunde van de derde graad). Voor het hele schooljaar slaagt [verzoekster] op geen enkele toets (met uitzondering van de ‘peilingstoets’ op 8 september bij de start van het schooljaar).
De score voor wiskunde is zo niet alleen de motivatie voor een B-attest naar richtingen met 4 of 6 lesuren wiskunde, maar de zeer lage totaalscore is ook een motivatie waarom de richtingen van de derde graad aso met vijf graaduren wiskunde in hun geheel worden uitgesloten.
◦ de vaktekorten voor exacte wetenschappen
Voor exacte wetenschappen is het heel duidelijk dat deze vakken van bij de start in het derde jaar problematisch zijn voor [verzoekster].

- Fysica	3e jaar	kerst: 36% juni: 48%	4e jaar	kerst: 42% juni: 36%
- Biologie	3e jaar	kerst: 60% juni: 55%	4e jaar	kerst: 52% juni: 56%
- Chemie	3e jaar	kerst: 66% juni: 56%	4e jaar	kerst: 31% juni: 34%

De clausulering voor domeingebonden doorstroomrichtingen met STEM is dan ook vanzelfsprekend. Voor de attestering werd wel degelijk rekening gehouden met de basisleerplandoelen (en niet de uitbreidingsdoelstellingen).
[Verzoekster] koos ervoor om na het derde jaar toch verder te gaan binnen een studierichting met optie wetenschappen waarbij er meer leerplandoelen behandeld worden in functie van een doorstroming naar de wetenschappelijke richtingen; met Pasen geeft ze als studiekeuze ook Latijn-wetenschappen door. Deze keuzes stroken niet met de adviezen van de klassenraad en ook niet met de resultaten.

Voor de klassenraad ligt hier wel een indicator dat de keuzebekwaamheid van [verzoekster] onvoldoende ontwikkeld is. Zij laat zich keer op keer leiden door 'sociale' argumenten of druk van de peer-group. Dit patroon herkent de klassenraad ook bij de vraag om toch door te mogen stromen naar het vijfde jaar Latijn-moderne talen.
Een centrale vraag hierbij is ook of de druk op het welbevinden niet deels verergerd werd door de keuze voor een studierichting Latijn, optie wiskunde-wetenschappen, die heel duidelijk niet aansluit bij het studieprofiel van [verzoekster], noch voor wiskunde noch voor wetenschappen.
◦ het vaktekort voor Frans
Wat betreft het vak Frans behaalt [verzoekster] een tekort op jaarbasis van 43%.
Enkel op het examen in juni behaalt [verzoekster] een slaagcijfer. Op jaarbasis behaalt ze voor 8 van de 15 evaluaties rond communicatieve vaardigheden een tekort, maar de grootste bezorgdheid van de vakleerkracht ligt bij haar zeer zwakke resultaten voor bouwstenen: daar slaagt [verzoekster] slechts op 4 van 20 evaluaties die in de loop van het vierde jaar werden afgenomen. Het is duidelijk dat [verzoekster] na Pasen extra gestudeerd heeft voor de leerstof van de subjonctif maar dit maakt een structureel tekort Frans niet goed, zeker niet voor een doorstroming naar een richting in de derde graad aso met als poolvak Frans. Dit ernstig tekort voor het vak Frans in de tweede graad leidt dus naar een clausulering voor richtingen met de specifieke doelen voor moderne talen in de derde graad aso.
Wat betreft de cijfers neemt de klassenraad het standpunt in dat de cijfers onlosmakelijk deel uitmaken van het beslissingsproces: het is mogelijk dat [verzoekster] mits een zomer bijlessen voor Frans en wiskunde tot betere resultaten zou komen en het is ook mogelijk dat [verzoekster] meer potentieel heeft dan zij afgelopen schooljaar kon laten zien, maar de beslissing van de klassenraad valt op het einde van het schooljaar op basis van het globale dossier van de leerling waartoe enerzijds de elementen uit het zorgdossier behoren, anderzijds ook de resultaten op jaarbasis.
Conclusie:
[Verzoeksters moeder] benadrukt dat deze resultaten het gevolg zijn van een gebrek aan concentratie dat toe te schrijven is aan de emotionele en medische problematiek. De klassenraad betwist niet dat dit een verklarende factor kan zijn voor bepaalde cijfers, maar wijst er anderzijds wel op:
- dat [verzoekster] hierdoor feitelijk leer[achter]stand opliep waardoor ze niet met kans op slagen kan doorstromen naar de derde graad binnen aso.
- dat voor bepaalde vakken de tekorten al veel langer aanslepen dan het vierde jaar; de start van de emotionele problemen in juni van het derde jaar door de ruzie in het groepje meisjes wordt hierbij niet weerhouden als doorslaggevende factor.
De klassenraad is bezorgd enerzijds over de keuzebekwaamheid van [verzoekster]: ze neemt al te vaak beslissingen vanuit een bezorgdheid over

de reactie van anderen (bv. niet naar talen want ‘te laag’ volgens de klasgenoten, niet naar domeingebonden, want stap lager dan aso, niet het jaar overdoen, …)
Anderzijds is de klassenraad ook zeer bezorgd over het feit dat [verzoekster] er niet toe komt de stap te zetten naar hulp of ondersteuning. Dit start reeds bij het aanbod voor de leerklas in de eerste graad dat [verzoekster] niet opneemt en loopt verder door in het weigeren van de psychologische ondersteuning die haar specialist aanraadt en van het zorgaanbod op school.
[Verzoeksters moeder] stelt dat [verzoekster] geen leerachterstand heeft en dat zij klaar is voor de derde graad Latijn-moderne talen. De klassenraad kan zich niet akkoord verklaren met dit standpunt: het is zeer duidelijk op basis van het globale dossier dat [verzoekster] leerachterstand heeft opgelopen in de tweede graad. Het is zeker goed dat [verzoekster] een nieuwe start wil nemen; dit voornemen volstaat echter niet om ook effectief kans op slagen te hebben omdat de kennis en vaardigheden noodzakelijk om te slagen ontbreken.
Op de fundamentele vraag van [de moeder van verzoekster] om de clausulering te herbekijken, komt de klassenraad dus tot de vaststelling dat er geen gegronde reden is om de oorspronkelijke attestering te wijzigen.
De delibererende klassenraad heeft derhalve de beslissing om aan [verzoekster] een oriënteringsattest B • getuigschrift 2e graad met clausulering: Economie-Moderne talen ASO • Economie-Wiskunde ASO • Grieks-Latijn ASO • Grieks-Wiskunde ASO • Humane wetenschappen ASO • Latijn-Moderne talen ASO • Latijn-Wetenschappen ASO • Latijn-Wiskunde ASO • Moderne talen ASO • Moderne talen-Wetenschappen ASO • Rudolf Steinerpedagogie ASO • Sportwetenschappen ASO • Topsport-Economie ASO • Topsport-Wetenschappen ASO • Wetenschappen-Wiskunde ASO • Yeshiva ASO • Biotechnologische & chem. STEM-wetensch. TSO toe te kennen, bevestigd.
Het advies van de klassenraad is als volgt:
◦ Indien het voor [verzoekster] belangrijk is om in de richting Latijn-moderne talen door te stromen, dan is het noodzakelijk dat [verzoekster] het jaar overzit: zij beschikt immers niet over de nodige kennis en vaardigheden om met kans op slagen door te stromen naar de derde graad binnen het aso.
◦ Indien het voor [verzoekster] belangrijk is om geen schoolse achterstand op te lopen, heeft de klassenraad met de huidige beslissing zoveel [mogelijk] doorstroommogelijkheden opengelaten als mogelijk was binnen de context van de huidige resultaten; door te kiezen voor een clausulering voor domeinoverschrijdende doorstroomrichtingen en de richting Biotechnologische-STEM-wetenschappen, houdt de klassenraad de domeingebonden doorstroomrichtingen bijna volledig open: dit is ingegeven door het in overweging nemen van het medische en emotionele dossier zoals dit in dit dossier uitvoerig is toegelicht. Dit totaaltekort op

jaarbasis had immers ook kunnen leiden tot een clausulering van de doorstroomfinaliteit in haar totaliteit of zelfs tot een C-attestering.
◦ Het feit dat [verzoekster] in juni een slaagcijfer kan voorleggen voor het tweede semester voor de vakken Latijn, Frans, Nederlands en Engels volstaat niet als basis om door te stromen binnen het algemeen secundair onderwijs dat in elke richting domeinoverschrijdend is: een doorstroming naar een domeingebonden richting binnen het domein Taal en cultuur behoort wel tot de mogelijkheden."

Daarop stelt verzoekster een bezwaar in bij het schoolbestuur.

3.4. Verzoekster en haar moeder gehoord, handhaaft de beroepscommissie op 23 augustus 2026 het B-attest en de voormelde clausulering. Deze beslissing is als volgt gemotiveerd:

"- De BC stelt vast dat de resultaten van de rapporten van het schooljaar 2025-2026 bijzonder zwak zijn. Voor meerdere vakken zijn deze tekorten niet enkel terug te leiden tot de socio-emotionele en medische omstandigheden van de laatste twee schooljaren. [Verzoekster] bleek reeds extra zorg nodig te hebben voor wiskunde bij de overgang van de basisschool naar het secundair. De lacunes in basiskennis en basisvaardigheden hebben zich geleidelijk verder opgebouwd in de voorbije vier schooljaren. [Verzoekster] is het voorbije schooljaar in het vierde jaar reeds met veel krediet mogen starten.
- Dit geldt zeker ook voor de problemen met het inzichtelijk verwerken van grotere gehelen, waar reeds in de eerste graad op gewezen werd. Dit blijkt duidelijk uit zwakkere cijfers voor meerdere examens.
- Dat [verzoekster] grotere tekorten heeft in haar basiskennis en -vaardigheden (vooral voor wiskunde) wordt eveneens weerspiegeld in haar scores voor de Vlaamse proeven die peilen naar de basisdoelstellingen.
- Het zeer zwakke resultaat voor wiskunde duidt op onvoldoende basis om ook niet wiskundige richtingen binnen het aso in de derde graad te volgen. Het is zelfs verbazend dat de klassenraad meer wiskundige richtingen in tso niet nog meer heeft uitgesloten. Ook een C-attest was met dit rapport mogelijk geweest.
- De BC stelt vast dat de DKR een zeer sterk gemotiveerde beslissing heeft genomen en dat zij wel degelijk heeft rekening gehouden met de omstandigheden van [verzoekster]: zowel de sociale problemen als de medische en emotionele. Bij de medische problemen is het opmerkelijk dat de school daar pas zo laat van in kennis werd gesteld (na de paasvakantie in 2026, terwijl de problematiek reeds van twee schooljaren vroeger dateert).

- De BC stelt in het globale dossier op vele vlakken een grote vorm van degelijk werk en hoge professionaliteit vanwege de school vast. Zij sluit zich aan bij de sterke en uitvoerige motivering van de beslissing van 6 juli 2026.
- Wat de vermeende fouten betreft die [de moeder van verzoekster] daarin heeft aangevoerd bij de hoorzitting maakt de BC volgende kanttekeningen:

> ◦ Vanuit de registraties binnen het leerlingvolgsysteem en het zorgdossier blijkt dat er meerdere inspanningen zijn geleverd door de school en dat de leerlingbegeleider meerdere contactmomenten met [verzoekster] doorheen het schooljaar noteerde. Voor de BC is het vanuit het bezwaarschrift en de hoorzitting duidelijk dat de verwachtingen van [de moeder van verzoekster] qua zorg hoog liggen en dat zij die zorg sterker individueel aangepast had gewenst. Uit het zorgdossier blijkt ook dat het niet plaats vinden van het 'beloofde' herstelgesprek geen onwil is van de leerlingenbegeleider maar dat er binnen de context van de klas geen ontvankelijkheid voor bleek te zijn. De BC stelt vast dat dit niet formeel naar de moeder werd gecommuniceerd. Bovendien is het verbazend dat er noch door [verzoekster], noch door [haar moeder] tussen november en Pasen initiatieven werden genomen om zich over het uitblijven van het herstelgesprek te bevragen. Het aangehaalde aannemen van een afwachtende houding lijkt ons haaks te staan op alle vormen van communicatie die er in het hele dossier zijn terug te vinden. [Verzoeksters moeder] stelde zelf meermaals in haar bezwaarschrift en in de hoorzitting dat ze veel met [verzoekster] communiceert en dat ze de school steeds vele vragen stelt en alles zeer kort opvolgt, zeker ook via Smartschool.
> ◦ In verband hiermee oordeelt de BC na grondige studie dat de betwisting van een of meerdere gesprekken die al dan niet zouden hebben plaatsgevonden onvoldoende gewicht hebben voor het globale dossier. Zelfs met die gesprekken – en we mogen vanuit het dossier met vertrouwen en erkenning van de professionaliteit van de betrokkenen in de school aannemen dat die er zijn geweest – zouden de resultaten mogelijk enigszins beter zijn geweest, maar hoogstwaarschijnlijk nog zeer zwak. Alleszins is de basis die nu voorligt – met alle begrip voor de moeilijkere omstandigheden – veel te beperkt om door te stromen binnen meer theoretische leerwegen. Ook het resultaat voor Latijn, dat [verzoekster] als een voor haar gemakkelijk vak bestempelt, is met 50% zeer zwak."

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

4. Verzoekster heeft op 7 september 2026 – de dag van de terechtzitting – per e-mail en via het elektronisch platform een stuk neergelegd, waarmee zij de door haar bij het verzoekschrift gevoegde overtuigingsstukken aanvult.

Ter terechtzitting verzet de verwerende partij zich tegen het toevoegen van dat nieuwe stuk aan het dossier.

5. Het stuk is 3 september 2026 gedateerd. Niettemin bezorgt verzoekster dit stuk pas op 7 september 2026, in de loop van de ochtend waarop haar zaak ter terechtzitting wordt behandeld. In een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid, die zich onmiskenbaar kenmerkt door een ernstige verstoring van het normale verloop van de rechtspleging voor de Raad van State, het herleiden van de mogelijkheden tot onderzoek van de zaak tot een strikt minimum en het in aanzienlijke mate beperken van de uitoefening van de rechten van verdediging van de verwerende partij, is het des te meer van belang dat overtuigingsstukken reeds bij het verzoekschrift worden gevoegd, minstens – wanneer aannemelijk wordt gemaakt dat het stuk niet eerder kon worden bijgebracht – binnen het kortst mogelijke tijdsbestek aan de verwerende partij en de Raad van State worden bezorgd. Dat heeft verzoekster niet gedaan. Deze handelwijze van verzoekster beperkt op onevenredige wijze het recht op tegenspraak van de verwerende partij en maakt een gedegen onderzoek voorafgaand aan de terechtzitting door het auditoraat onmogelijk. Dat verzoekster de bijlessen wiskunde reeds op de hoorzitting voor de beroepscommissie ter sprake heeft gebracht, doet zulks niet anders zien. Integendeel, het doet de vraag rijzen waarom de verklaring pas op 3 september 2026 werd opgesteld en niet al veel eerder aan het dossier is toegevoegd.

Het betrokken stuk wordt uit het debat geweerd.

V. Herinnering aan de voorwaarden voor het bevelen van een schorsing of een andere voorlopige maatregel

6. Krachtens artikel 17, § 1, derde lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging of tot het bevelen van een andere voorlopige maatregel bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat de zaak te spoedeisend is voor een behandeling ervan in een beroep tot nietigverklaring en indien minstens één ernstig middel wordt aangevoerd waarvan het onderzoek zich leent voor een versnelde behandeling en waarmee de nietigverklaring van de bestreden beslissing *prima facie* kan worden verantwoord. Overeenkomstig paragraaf 5 van datzelfde artikel wordt de zaak behandeld bij uiterst dringende noodzakelijkheid en derhalve binnen een termijn van vijftien dagen of minder, wanneer zulks in het opschrift wordt vermeld.

VI. Spoedeisendheid en uiterst dringende noodzakelijkheid

7. Gelet op de vaste rechtspraak van de Raad van State met betrekking tot de onmogelijkheid om zonder verlies van een schooljaar de studie te volgen van haar keuze (humane wetenschappen), wijst verzoekster terecht erop dat dit de uiterst dringende noodzakelijkheid van haar zaak aantoont. Even terecht voert de verwerende partij omtrent het vervuld zijn van deze schorsingsvoorwaarde geen verweer.

VII. Ernst van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

8. In een eerste middel voert verzoekster de schending aan van "de formele en materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel (manifeste beoordelingsfout en disproportionele clausulering)".

In wat als een *eerste middelonderdeel* mag worden opgevat – "[g]ebrek aan geïndividualiseerde en specifieke motivering bij totale clausulering" – doet verzoekster gelden dat de beroepscommissie de "totale clausulering […] waardoor zij wordt uitgesloten van alle theoretische doorstroomrichtingen" heeft bevestigd, zonder op geïndividualiseerde en concrete wijze te motiveren waarom zij "niet geschikt zou zijn voor de verschillende betrokken studierichtingen, en in het bijzonder voor de richting Humane Wetenschappen". Niet wordt gemotiveerd, zo betoogt verzoekster, waarom de vastgestelde tekorten voor wiskunde en chemie, die werden behaald in een "zware Latijn-Wetenschappenrichting" en in een context waarin zij te kampen had met pesterijen, een onoverkomelijke belemmering zouden vormen voor de overgang naar de derde graad humane wetenschappen. Verzoekster geeft aan "[n]a de beslissing van de beroepscommissie […] haar initiële keuze voor Latijn-Talen pragmatisch [te hebben] heroverwogen naar Humane Wetenschappen". Zij stelt dat Latijn-moderne talen in haar derde jaar en met het kerstrapport in het voorbije schooljaar haar nog "warm en sterk" werd aanbevolen, "[h]oewel de school dit […] thans niet adviseert". Volgens verzoekster liggen de "relevante vakken" van de studierichting humane wetenschappen haar "uitstekend". Een algemene uitsluiting van alle doorstroomrichtingen, zonder rekening te houden met de adviezen uit het verleden en het specifieke talen- en gedragsprofiel, getuigt van een schending van de materiëlemotiveringsplicht en

een manifeste beoordelingsfout. In een veilige en stabiele onderwijsomgeving beschikt verzoekster naar eigen zeggen over “alle capaciteiten om haar uitstekende prestaties uit de eerste graad onverminderd te herhalen”. Er is volgens haar onvoldoende rekening gehouden met de positieve evolutie tijdens de examenperiode. Deze resultaten tonen haar geschiktheid aan voor een studierichting “waarin taal, communicatie, menselijk gedrag en maatschappijwetenschappen centraal staan”. Verzoekster betoogt dat de beroepscommissie niet concreet maakt waarom de tekorten voor de “exacte vakken” noodzakelijk moeten leiden tot de uitsluiting voor de studierichting humane wetenschappen. Er wordt geen onderscheid gemaakt, zo gaat zij voort, tussen de verschillende studierichtingen en evenmin wordt onderzocht in welke mate de vastgestelde tekorten daadwerkelijk relevant zijn voor de studierichting die verzoekster wil volgen. Verzoekster besluit dat de bestreden beslissing geen afdoende, concrete en geïndividualiseerde motivering bevat waaruit blijkt dat een “totale clausulering” noodzakelijk en gerechtvaardigd is.

In wat als een *tweede middelonderdeel* is te beschouwen – “[m]anifeste beoordelingsfout wegens miskenning van de onderwijs- en zorgopdracht – schending van de artikelen 123/21, 123/22 en 123/23 van de Codex Secundair Onderwijs” – voert verzoekster aan dat ten onrechte wordt gesteld dat zij “te hoge verwachtingen heeft van de school qua zorg”. Volgens artikel 123/21 van de Codex Secundair Onderwijs heeft kwaliteitsvolle leerlingenbegeleiding onder meer tot doel de totale ontwikkeling van leerlingen te bevorderen en hun welbevinden te verhogen. Artikel 123/22 van dezelfde codex bepaalt dat bij het beleid omtrent leerlingenbegeleiding het belang van elke leerling centraal staat en dat dit beleid doelgericht, systematisch, planmatig en transparant moet worden uitgevoerd. Artikel 123/23 van de Codex Secundair Onderwijs schrijft bovendien voor dat de school, naast een basisaanbod voor alle leerlingen, ook zorg biedt aan leerlingen voor wie dit basisaanbod niet volstaat. Volgens verzoekster moet deze wettelijke opdracht worden gelezen in samenhang met het eigen zorgbeleid van haar school. Daarin wordt gesteld dat iedere leerling aandacht verdient voor wat

hij of zij nodig heeft en dat de zorg, naargelang de behoeften van de leerling, intensiever en individueler wordt. Het schoolreglement bepaalt dat de school instaat voor zowel leerzorg als leefzorg en socio-emotionele begeleiding. Tegen die achtergrond, zo voert verzoekster aan, kan haar vraag om uitvoering te geven aan het aangekondigde zorg- en hersteltraject niet worden gekwalificeerd als een "te hoge verwachting van de school qua zorg". Het was een vraag om daadwerkelijke opvolging en begeleiding van een individuele leerling die zich in een kwetsbare psychosociale situatie bevond. Het is, steeds volgens verzoekster, van bijzonder belang dat de beroepscommissie zelf erkent dat het aangekondigde herstelgesprek niet heeft plaatsgevonden en dat dit niet formeel aan de moeder van verzoekster werd meegedeeld. Dit gegeven had "op zorgvuldige en geïndividualiseerde wijze" in de beoordeling moeten worden betrokken. De beroepscommissie heeft onvoldoende rekening gehouden met de feitelijke impact van de psychosociale druk en pesterijen op het welbevinden van verzoekster, haar concentratievermogen, haar mogelijkheden tot thuisstudie en bijgevolg haar schoolse resultaten, zo besluit verzoekster.

Beoordeling

a. eerste middelonderdeel

9. Aan verzoekster is een oriënteringsattest B toegekend.

Naar luid van artikel 70, eerste lid, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 'over de organisatie van het secundair onderwijs, wat leerlingen betreft' ("organisatiebesluit") betekent dit dat "de leerling het tweede leerjaar van de eerste graad, het eerste of tweede leerjaar van de tweede graad of het eerste leerjaar van de derde graad van de dubbele finaliteit – kso of tso met vrucht en met clausulering heeft beëindigd".

Een clausulering wil zeggen, zo leert artikel 61, eerste lid, van het organisatiebesluit, dat “aan de overstap naar een hoger leerjaar beperkingen worden opgelegd”. In het tweede leerjaar van de tweede graad kunnen clausuleringen worden opgelegd in de vorm van “de uitsluiting van een of meer finaliteiten, onderwijsvormen of afzonderlijke structuuronderdelen”.

Een clausulering mag studiekeuzes in de loop van het secundair onderwijs niet vroegtijdig sterk verengen, zo bepaalt artikel 61, derde lid, 1°, van het organisatiebesluit.

10. De vaststelling dat de leerling het leerjaar “met vrucht” heeft beëindigd, doet vooralsnog onder meer aannemen dat de motivering van een B-attest de redenen moet kenbaar maken waarom de leerling die geslaagd is verklaard – en die dus bekwaam wordt geacht haar studies in een volgend leerjaar voort te zetten – toch de toegang tot welbepaalde finaliteiten, onderwijsvormen of afzonderlijke structuuronderdelen moet worden ontzegd.

Het clausuleren vergt een ‘prospectief’ onderzoek, dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend onderzoek. De leerling is immers geslaagd, want heeft “rekening houdend met het pedagogisch project van de school […] in voldoende mate de doelstellingen, vastgelegd door of krachtens decreet- of regelgeving en opgenomen in het curriculumdossier en in de leerplannen, […] bereikt of nagestreefd” (artikel 60, eerste lid, van het organisatiebesluit) en wordt dus geacht haar studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel stelt de beroepscommissie zich als het ware in de plaats van de klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dát schooljaar te oordelen.

De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van studiekeuze van de leerling (of van haar ouders). Een beroepscommissie kan op grond van de zwakke studieresultaten een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het zij herhaald, geslaagd is verklaard. De beroepscommissie die een clausulering oplegt, verkiest echter in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

11. De aard van de prospectieve deliberatie moet een klassenraad of beroepscommissie bij het uitreiken van een B-attest tot omzichtigheid in de motivering nopen. Een inschatting van de toekomstige studies van een leerling is geen nattevingerwerk. Een dergelijke prospectieve beslissing om te clausuleren moet des te meer steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. De vooruitblik van de klassenraad of beroepscommissie is noodzakelijk ook deels subjectief. Daarom moet het daartoe beslissende orgaan deze deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar koppelen aan de beschikbare gegevens van het dossier en in het bijzonder aan de bagage waarover de leerling op dat ogenblik beschikt – of net níét beschikt.

Het aanvechten van een oriënteringsattest met clausulering binnen het raam van de administratieve beroepsprocedure verplicht de beroepscommissie ook ertoe om in de veruitwendigde motieven de afwijzing van de vraag van de betrokken personen om een minder verregaande clausulering, zorgvuldig te verantwoorden.

12. De bezwaarprocedure van verzoekster bij de beroepscommissie was erop gericht dat haar “alsnog een A-attest wordt toegekend, minstens een minder strenge clausulering”. Wat die “minder strenge clausulering” betreft, laat het beroepschrift voor de beroepscommissie verstaan, zo lijkt, dat zij tot de studierichting Latijn-moderne talen in de derde graad zou moeten worden

toegelaten: “[verzoekster] heeft altijd een sterke interesse gehad in talen en haar keuze voor Latijn-Talen sluit aan bij haar talenten en interesses”, “[d]e evolutie die [verzoekster] heeft doorgemaakt, haar resultaten voor talen en haar motivatie voor Latijn-Talen tonen aan dat zij groeikansen en slaagkansen heeft in het vijfde middelbaar”, “[verzoekster] kiest nu voor een richting die eerder ook door de klassenraad werd geadviseerd, maar waarvoor zij nu geen toestemming lijkt te krijgen. Zij heeft steeds een sterke interesse gehad in Latijn-Talen en deze keuze sluit aan bij haar talenten en interesses”, “[i]n het vijfde middelbaar Latijn-Talen krijgt zij drie uur wiskunde en vallen de wetenschapsvakken weg, waardoor de richting beter aansluit bij haar mogelijkheden en haar sterke punten”, “[d]e positieve evolutie die [verzoekster] heeft doorgemaakt, haar resultaten en haar motivatie voor Latijn-Talen tonen aan dat deze richting beter aansluit bij haar profiel en haar de kans geeft om opnieuw vertrouwen en succes op te bouwen”, “[verzoekster] kiest nu bewust voor Latijn-Talen in het vijfde middelbaar omdat deze richting aansluit bij haar interesses, haar talenten en haar motivatie”, “[verzoekster] beschikt over de capaciteiten om in het vijfde middelbaar te starten in de richting Latijn-Talen. In deze richting vallen de wetenschapsvakken grotendeels weg en ligt de focus meer op haar sterke punten, waaronder talen”, “[verzoekster] is bijzonder gemotiveerd om haar traject in het algemeen secundair onderwijs in de richting Latijn verder te zetten. […] Een overstap naar een richting binnen tso of bso lijkt weinig passend en motiverend, mede omdat daar Latijn en een intensievere studie van de talen ontbreken die haar net tot inzet en groei aanzetten” en “[verzoekster] wil graag in de richting Latijn afstuderen”.

Een andere gewenste studierichting van de derde graad dan Latijn-moderne talen, brengt verzoekster in haar beroepschrift voor de beroepscommissie *prima facie* niet ter sprake.

13. In de voorliggende zaak dient erop te worden gewezen dat verzoekster in haar verzoekschrift voor de Raad van State uitdrukkelijk stelt dat “[o]nderhavige procedure [ertoe] strekt [de] ongedifferentieerde clausulering op te

heffen en aan te passen, teneinde [haar] met onmiddellijke ingang toe te laten tot het vijfde leerjaar van het secundair onderwijs (eerste jaar van de derde graad) in de studierichting Humane Wetenschappen".

Die verklaring doet op het eerste gezicht aannemen dat verzoekster, anders dan in de bezwaarprocedure bij de beroepscommissie, niet langer aandringt op de uitreiking van een oriënteringsattest A.

Evenmin lijkt zij nog aanspraak te willen maken op de toegang tot de studierichting Latijn-moderne talen. Zulks bevestigt zij overigens in haar verzoekschrift:

> "Na de beslissing van de beroepscommissie heeft verzoekster haar initiële keuze voor Latijn-Talen pragmatisch heroverwogen naar Humane Wetenschappen."

In die omstandigheden kan verzoekster, zo lijkt, de beroepscommissie bezwaarlijk verwijten niet héél in het bijzonder te zijn ingegaan op de vraag waarom de studierichting humane wetenschappen is geclausuleerd.

Alleen al daarom mist het middelonderdeel ernst.

14. Bovendien stelt de Raad van State voorshands vast dat de beroepscommissie in de bestreden beslissing motiveert dat "[h]et zeer zwakke resultaat voor wiskunde duidt op onvoldoende basis om ook niet wiskundige richtingen binnen het aso in de derde graad te volgen". Niet wordt betwist, zo lijkt, dat daarin ook de studierichting humane wetenschappen ligt besloten.

Voorts verklaart de beroepscommissie dat zij zich "[aansluit] bij de sterke en uitvoerige motivering van de beslissing [van de klassenraad] van 6 juli 2026", zodat ook die beslissing van de klassenraad bij de beoordeling van het middel mag worden betrokken.

Hoewel dat laatste geen evidentie is – er is immers een administratieve beroepsprocedure gevoerd tegen die klassenraadbeslissing van 6 juli 2026 met argumenten waarop de beroepscommissie in beginsel een afdoende antwoord moet bieden – lijkt verzoekster dan weer niet het verwijt te maken dat de commissie bepaalde nieuwe en gewichtige argumenten onbeantwoord zou hebben gelaten. Ook de Raad van State ziet op het eerste gezicht niet spontaan in dat verzoekster andere elementen aan de beroepscommissie zou hebben voorgelegd, die zij niet eerder in de procedure – meer bepaald tijdens het overleg met de directeur – al voor de klassenraad had aangebracht.

Wat voorafgaat, doet in de huidige stand van de rechtspleging besluiten dat, voor de beoordeling van het middelonderdeel, ook de motieven van de klassenraadbeslissing van 6 juli 2026 in ogenschouw mogen worden genomen.

15. Zoals op het eerste gezicht uit de bestreden beslissing blijkt, is de clausulering voor zowel de wiskundig als niet-wiskundig georiënteerde studierichtingen binnen de onderwijsvorm aso decisief gesteund op "[h]et zeer zwakke resultaat voor wiskunde".

Over de impact van het jaartekort van verzoekster voor wiskunde – zij behaalde een score van 19% – is in de *sub* 3.3 aangehaalde klassenraadbeslissing van 6 juli 2026 te lezen dat reeds op het einde van het eerste jaar van de tweede graad blijkt dat verzoekster een "structurele achterstand" heeft opgebouwd en dat dit in het voorbije schooljaar wordt bevestigd, dat verzoekster voor het eerste semester een score van 15% laat optekenen, dat de klassenraad dan heeft geadviseerd om – wanneer verzoekster het "gevoel [heeft] dat [ze] wel degelijk hard [heeft] gewerkt" – "nu al op zoek te gaan naar een domeingebonden doorstroomrichting die beter aansluit bij [haar] interesses en sterktes, en een overstap in die richting te maken", dat verzoekster die overstap niet heeft gemaakt, dat de achterstand niet werd bijgewerkt en dat verzoekster in een richting zit waar het niveau van wiskunde "allang" niet meer aansluit bij haar competenties. De

klassenraad oordeelt dat het jaartekort aangeeft dat verzoekster niet de leerplandoelstellingen heeft behaald die nodig zijn om te kunnen doorstromen naar richtingen in de derde graad met het basisleerplan wiskunde, omdat zij "[v]oor het hele schooljaar […] op geen enkele toets [slaagt] (met uitzondering van de 'peilingstoets' op 8 september bij de start van het schooljaar)" en "geen enkel leerplandoel in het eerste en tweede trimester [behaalt] terwijl bijvoorbeeld de leerstof m.b.t. tweedegraadsfuncties en -vergelijkingen van belang is in elke richting van de derde graad aso". De klassenraad wijst nog erop dat "het enige slaagcijfer van 50% op een onderdeel wiskunde […] een cesuurleerplandoel [betreft] dat geen verband houdt met het basisleerplan wiskunde van de derde graad". Dat alles vormt voor de klassenraad de reden waarom niet alleen "richtingen met 4 of 6 lesuren wiskunde" worden uitgesloten, maar ook de studierichtingen van de derde graad aso "met vijf graaduren wiskunde".

16. Aldus heeft de beroepscommissie, met verwijzing naar de klassenraadbeslissing van 6 juli 2026, *prima facie* afdoende gemotiveerd waarom verzoekster de toegang tot de studierichtingen van de onderwijsvorm aso in de derde graad moet worden ontzegd – daarin begrepen de studierichting humane wetenschappen.

17. Het jaartekort voor wiskunde en de overige behaalde studieresultaten voor ogen, lijkt dat oordeel bovendien geen buitenmatige verenging van de studiekeuze van verzoekster.

18. Uit wat voorafgaat, volgt dat het eerste middelonderdeel niet ernstig is.

b. tweede middelonderdeel

19.1. Verzoekster maakt vooreerst gewag van een schending van de artikelen 123/21, 123/22 en 123/23 van de Codex Secundair Onderwijs.

Op het eerste gezicht bepaalt zij zich ertoe die decreetbepalingen – fragmentarisch – te citeren, maar laat zij na, zo lijkt, om voldoende duidelijk toe te lichten waarin zij die schending gelegen ziet.

19.2. Verzoekster heeft in de bestreden beslissing kunnen lezen dat "[v]anuit de registraties binnen het leerlingvolgsysteem en het zorgdossier blijkt dat er meerdere inspanningen zijn geleverd door de school en dat de leerlingbegeleider meerdere contactmomenten met [verzoekster] doorheen het schooljaar noteerde" en dat "[u]it het zorgdossier [ook blijkt] dat het niet plaats vinden van het 'beloofde' herstelgesprek geen onwil is van de leerlingenbegeleider maar dat er binnen de context van de klas geen ontvankelijkheid voor bleek te zijn". De beroepscommissie noemt het ook "verbazend" dat verzoekster en haar moeder de school over het uitblijven van dat herstelgesprek niet hebben bevraagd in de periode van november 2025 tot Pasen en stelt dat dit niet valt te rijmen met "alle vormen van communicatie" tussen verzoekster en de school die in het dossier zijn terug te vinden.

19.3. Het bijgebrachte leerlingvolgsysteem bevat onder meer een notitie van de leerlingbegeleider van 17 november 2025, waarin staat vermeld wat volgt:

> "Gesprek met [verzoekster]
> […]
> [Verzoekster] wil geen gesprekken, ze is blij als [M] op school is en eenzaam als ze er niet is, maar daar gaan gesprekken met mij niets aan veranderen. [Verzoekster] is bang dat een sociale lunch of een gesprek met de andere meisjes de dingen alleen erger gaan maken. Ze vraagt me om niets te ondernemen en belooft me zelf terug contact op te nemen indien er iets verandert."

19.4. Verzoekster doet in haar verzoekschrift voor de Raad van State niet de minste poging om die elementen – de overwegingen van de beroepscommissie en de voormelde notitie in het leerlingvolgsysteem – te weerspreken.

Alsdan moet vooralsnog worden geoordeeld dat zij niet ermee kan volstaan om, ter ondersteuning van de schending van die bepalingen, alleen erop te wijzen dat “het aangekondigde herstelgesprek niet heeft plaatsgevonden”.

In die mate is het middelonderdeel niet ernstig.

20. Voorts komt het betoog van verzoekster wezenlijk erop neer dat de beroepscommissie onvoldoende rekening heeft gehouden met de psychosociale omstandigheden waarmee zij in de loop van het voorbije schooljaar werd geconfronteerd en de weerslag daarvan op haar schoolse resultaten.

21.1. Daargelaten de vraag of, zoals hiervóór gezien, het argument in feite juist is en of verzoekster voldoende aannemelijk maakt dat de school is tekortgeschoten in de op haar rustende verplichtingen inzake leerlingenbegeleiding, faalt het middelonderdeel op het eerste gezicht hoe dan ook in rechte. Wat ter staving ervan door verzoekster wordt aangewend, kan mogelijk aantonen dat de school (mede) aansprakelijk is voor het minder gunstige resultaat, maar vermag niet aan te tonen dat dit resultaat ten onrechte als minder gunstig werd beschouwd.

Zoals de Raad van State reeds in tal van arresten heeft overwogen, is het, in beginsel, één zaak of een leerling bewezen heeft de van haar verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Zelfs indien een leerling de school terecht zou verwijten niet tijdig over problemen te hebben gecommuniceerd en geïnformeerd, niet in de passende begeleidingsmaatregelen te hebben voorzien of ze niet te hebben toegepast of aangepast, kan dat hoogstens betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt voor het minder gunstige eindresultaat van die leerling, maar niet dat dat resultaat gunstiger wordt. De Raad van State ziet met andere woorden op het eerste gezicht niet dadelijk hoe een eventuele tekortkoming

in de leerlingenbegeleiding tijdens het schooljaar ertoe moet leiden het uiteindelijke resultaat als beter te evalueren dan wat er is geleverd.

21.2. Om uitzondering te genieten op dit beginsel dat falende begeleiding inroepen geen nuttig rechtsmiddel is omdat dit hoogstens een (mede)schuldige aanwijst, maar niet vermag de punten beter te maken dan ze uiteindelijk zijn, is vereist dat de verzoekende partij in staat is om, met de nodige precisie, aan te tonen dat de school tekortgeschoten is in welbepaalde vooraf individueel gemaakte afspraken, waarbij dat feilen daarenboven door de aard van die afspraken in een rechtstreeks oorzakelijk verband gebracht kan worden met de wettigheid van de door haar bestreden beslissing. Een algemene klacht dat een begeleiding niet is nageleefd, volstaat *prima facie* bijgevolg niet.

21.3. Verzoekster heeft het, zo lijkt, wel over het "aangekondigde zorg- en hersteltraject", maar haar verwijt treft slechts één – naar háár zeggen – herstelgesprek.

Zij toont evenwel op het eerste gezicht in genen dele aan, laat staan met de nodige precisie, hoe haar resultaten door het uitblijven van dat gesprek zijn beïnvloed. Verzoekster lijkt bijgevolg evenmin ervan te overtuigen dat het uitblijven van een herstelgesprek in een rechtstreeks oorzakelijk verband is te brengen met de wettigheid van de thans bestreden beslissing.

22. Het tweede middelonderdeel is niet ernstig.

c. besluit

23. Het eerste middel is in zijn geheel niet ernstig.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

24. In een tweede middel voert verzoekster de schending aan van "het beginsel van objectieve onpartijdigheid, de hoorplicht en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur".

Verzoekster argumenteert dat de concrete samenstelling en werking van de beroepscommissie gerechtvaardigde vragen doen rijzen met betrekking tot de objectieve onpartijdigheid en onafhankelijkheid van het onderzoek door de beroepscommissie. Verzoekster licht toe dat de klastitularis en de zorgleerkracht voorafgaandelijk actief hebben deelgenomen aan de delibererende klassenraad die de oorspronkelijke evaluatiebeslissing heeft genomen en tevens deel uitmaakten van de beroepscommissie. Hoewel verzoekster niet betwist dat de aanwezigheid van bepaalde leden van de klassenraad in de beroepscommissie mogelijk is, neemt dit volgens haar niet weg dat de concrete toepassing moet beantwoorden aan de vereisten van zorgvuldigheid, objectiviteit en onpartijdigheid. Zij stelt de vraag of beide leden "hun eerdere beoordeling nog met de vereiste afstand en onbevangenheid konden heronderzoeken". Zij doet in dat verband gelden wat volgt:

> "Het beginsel nemo iudex in causa sua (niemand mag rechter zijn in zijn eigen zaak) vormt hierbij een fundamentele uitdrukking van het vereiste van onpartijdigheid. Het gaat daarbij niet uitsluitend om daadwerkelijke persoonlijke vooringenomenheid, maar eveneens om de vraag of de concrete omstandigheden van de procedure bij een redelijk en objectief waarnemer een gerechtvaardigde twijfel kunnen doen ontstaan omtrent de neutraliteit van het beslissingsproces.
> In het voorliggende geval kan de combinatie van de eerdere rechtstreekse betrokkenheid bij de oorspronkelijke deliberatie en de daaropvolgende deelname aan de beroepsbeoordeling niet als een louter theoretische omstandigheid worden beschouwd. Zij raakt rechtstreeks aan de geloofwaardigheid en de daadwerkelijke onafhankelijkheid van het heronderzoek.

> De beroepsprocedure heeft immers slechts betekenis indien zij een reële mogelijkheid biedt tot een nieuwe, kritische en onbevangen beoordeling van de oorspronkelijke beslissing. Een procedure waarbij personeelsleden die reeds rechtstreeks betrokken waren bij de oorspronkelijke beoordeling vervolgens opnieuw een rol spelen bij de beoordeling van het daartegen ingestelde beroep, vereist bijgevolg des te meer dat wordt aangetoond dat het beroep daadwerkelijk onafhankelijk en met voldoende afstand werd onderzocht."

Volgens verzoekster heeft zij deze bezorgdheid ook voorafgaand overgemaakt aan de school. Naar de mening van verzoekster heeft de beroepscommissie meegedeeld dat haar vraag overbodig was, zodat zij meent dat er geen concrete waarborgen voor de onpartijdigheid van de beroepsprocedure en een onafhankelijke herbeoordeling van haar dossier zijn verschaft.

Daarnaast wijst verzoekster op de vroegere professionele betrokkenheid van de voorzitster van de beroepscommissie bij de werking van de school. Deze zou immers deel hebben uitgemaakt van het directieteam en professioneel hebben samengewerkt met de huidige schoolleiding.

Om die reden "verzoekt [zij] de Raad van State dan ook om na te gaan of de concrete samenstelling en werking van de beroepscommissie, mede gelet op de voorafgaandelijk door verzoekster geuite bezorgdheden, verenigbaar waren met artikel 123/17, § 2 van de Codex Secundair Onderwijs, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het algemene beginsel van objectieve onpartijdigheid".

Beoordeling

25. Verzoekster voert in de aanhef van het tweede middel weliswaar de schending aan van de hoorplicht en "de algemene beginselen van behoorlijk bestuur".

Nog daargelaten dat zij lijkt na te laten te specificeren wélke algemene beginselen van behoorlijk bestuur zij precies bedoelt, betrekt verzoekster op het eerste gezicht noch die beginselen, noch de hoorplicht in de uiteenzetting van haar wettigheidskritieken.

In die mate beschouwt de Raad van State het middel vooralsnog als onontvankelijk en derhalve niet-ernstig.

26. Naar luid van artikel 123/17, § 2, eerste lid, 2°, van de Codex Secundair Onderwijs is de samenstelling van de beroepscommissie die over de bezwaren tegen evaluatiebeslissingen van de klassenraad moet oordelen, als volgt:

> "enerzijds 'interne leden', zijnde leden van de klassenraad, waaronder alleszins de voorzitter van de klassenraad, die de betwiste evaluatiebeslissing heeft genomen, en eventueel een lid van het school- of centrumbestuur; anderzijds 'externe leden', zijnde personen die extern zijn aan het school- of centrumbestuur en aan de school of het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs waar de betwiste evaluatiebeslissing is genomen.
> In voorkomend geval en voor de toepassing van deze bepalingen:
> a) wordt onder een lid van het school- of centrumbestuur een lid verstaan van het orgaan dat de verantwoordelijkheid voor het georganiseerde onderwijs draagt;
> b) wordt een persoon die vanuit zijn hoedanigheden zowel een intern lid als een extern lid is, geacht een intern lid te zijn;
> c) wordt een lid van de ouderraad, de leerlingenraad of, met uitzondering van het personeel, de schoolraad van de school of het centrum waar de betwiste evaluatiebeslissing is genomen, geacht een extern lid te zijn, tenzij de bepaling vermeld in punt b) van toepassing is."

27. Eén van de oogmerken die de decreetgever in 2014 voor ogen stond bij de hervorming van de beroepsprocedure tegen evaluatiebeslissingen in het secundair onderwijs, was te remediëren aan "het gevoel dat objectiviteit en onafhankelijkheid bij huidige beroepsgangen ontbrak, waardoor in beroep gaan dus weinig zin had" (verklaring van de minister van Onderwijs, *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-2014, nr. 2421/6, 5).

De procedure die hij in de plaats gesteld heeft, heeft tot gevolg dat niet langer zoals voorheen de delibererende klassenraad het laatste woord krijgt over het al dan niet slagen van een leerling.

De decreetgever heeft aan de beroepscommissie, die voorheen enkel een adviserende rol had, voortaan de volle hervormingsbevoegdheid opgedragen. Bovendien heeft hij de beroepscommissie een paritaire samenstelling toebedacht tussen zogenaamde 'interne' en 'externe' leden, waarbij de voorzitter gekozen moet worden onder de externe leden en deze voorzitter bij staking van stemmen doorslaggevend gewicht krijgt toebedeeld.

De decreetgever is bijgevolg niet zo ver willen gaan om de leden van de klassenraad volledig uit te schakelen in de beroepsprocedure; hij "acht een volledig externe beroepscommissie niet wenselijk" omdat zulks "de afstand tot de leerling" te groot zou maken (verklaring van de minister van Onderwijs, *Parl.St.* Vl.Parl. 2013-2014, nr. 2421/6, 12). Dat de commissie die van het beroep kennisneemt leden van de klassenraad kan horen volstaat voor de decreetgever niet. Er moeten luidens artikel 123/17, § 2, eerste lid, 2°, van de Codex Secundair Onderwijs "leden van de klassenraad, waaronder alleszins de voorzitter van de klassenraad" als interne leden bij betrokken worden. Het zijn zij die de leerling en zijn dossier meer van nabij kennen en die, ja ook, de bestreden beslissing kunnen duiden en – onvermijdelijk – zelfs mogen verdedigen bij de externe leden. Deze werkwijze beoogt "een evenwicht tussen respect voor de klassenraad en herstelgericht werken" (*ibidem*).

De decreetgever heeft *prima facie* geen reden gezien om een vermoeden van partijdigheid of gebrek aan onafhankelijkheid te doen ontstaan door het gegeven dat leden van de klassenraad – minstens de voorzitter – óók deel uitmaken van de beroepscommissie. De kritiek van verzoekster raakt met andere woorden op het eerste gezicht de keuzes van de decreetgever, waarover de Raad van State geen controle uitoefent.

Ten slotte lijkt verzoekster enkel uit structureel oogpunt de vermeende (schijn van) partijdigheid op de korrel te hebben genomen en leest de Raad het middel vooralsnog niet als een aanvoeren van enige subjectieve partijdigheid in hoofde van de klastitularis en de zorgleerkracht.

Dat verzoekster haar "bezorgdheden" daaromtrent vóór de hoorzitting voor de beroepscommissie aan de verwerende partij heeft geuit, doet op het eerste gezicht aan wat voorafgaat geen afbreuk.

In die mate is het middel niet ernstig.

28. Het enkele gegeven dat de voorzitter van de beroepscommissie voorheen directeur is geweest van de betrokken onderwijsinstelling – waarvan verzoekster vooralsnog géén bewijs bijbrengt en wat door de verwerende partij uitdrukkelijk wordt betwist – lijkt hoe dan ook niet eraan in de weg te staan dat zij thans 'extern' lid mag zijn in de zin van de aangehaalde codexbepaling – en de voorzitter van de beroepscommissie wordt "onder de externe personen aangeduid" (artikel 123/17, § 2, eerste lid, 3°, van de Codex Secundair Onderwijs). Verzoekster beweert *prima facie* niet dat het betrokken lid thans nog in zulk een verband zou staan tot de verwerende partij, waardoor zij eventueel beschouwd zou moeten worden als behorend tot een derde categorie van leden van de beroepscommissie, namelijk de personen die niet extern zijn aan het schoolbestuur maar die evenmin 'intern' lid kunnen zijn in de zin van de Codex Secundair Onderwijs.

De Raad van State merkt voorts op dat verzoekster "uitdrukkelijk niet [beweert] dat [de voorzitter van de beroepscommissie] persoonlijk partijdig heeft gehandeld", zodat van enige subjectieve partijdigheid hier evenmin sprake lijkt.

Ook in die mate mist het middel ernst.

C. Besluit

29. Bij gebrek aan een ernstig middel moeten de vorderingen worden afgewezen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vorderingen.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad van State wordt de identiteit van de verzoekende partij niet bekendgemaakt.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op negen september tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Jurgen Neuts,	staatsraad, waarnemend voorzitter,

bijgestaan door

Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Tiny Temmerman	**Jurgen Neuts**